

Jag har läst

Dampistol och morakniv - Om attentatet mot utrikesminister Anna Lindh

av Tomas Nilsson
(2009)

Pia Hellertz – november 2013

Den 10 september 2003 knivhöggs Anna Lindh så allvarligt att hon den 11 september dödförklarades. Jan Gillberg skriver i DSM: *”Mordet på Anna Lindh är en tragedi av homeriska mått men mycket mer än så. I Anna Lindh låg så mycket av framtid. Därför är mordet på Anna Lindh också en politisk katastrof.”*¹ På vilket sätt blev mordet en politisk katastrof? Tomas Nilsson beskriver ingående dels situationen omkring mordet och dels vad som hände efter mordet, de politiska förändringar som mordet öppnade upp för.

Anna Lindh var en förgrundsperson för ja-sidan för att Sverige skulle ansluta sig till euron. Omröstningen skulle ske den 14 september 2003. Ja-sägarna trodde att mordet skulle stärka ja-sidan, men det blev ett nej till euron i Sverige. Tomas Nilsson funderar i sin bok över möjligheten att mordet kunde handla om att tvinga fram radikala politiska förändringar. Att mordet skulle kunna utgöra ett slag mot socialdemokratin för att få dem att ändra sin politik.

Vad hände efter mordet? Vi vet att två år tidigare hände katastrofen mot tvillingtornen i USA, 911, vilket blev startskottet för ”kriget mot terrorismen”. USA hade av olika skäl börjat bli tveksam till Sveriges roll. Sverige hade enligt Tomas Nilsson visat sig utgöra en risk genom den positiva invandringspolitiken, där kontrollen av de som kom till Sverige var dålig, och genom sin generösa välfärdspolitik, som innebar att terrorister kunde fly till Sverige och här leva på bidrag och därigenom kunna förbereda terroristattacker, bland annat mot USA. Efter mordet har den svenska regeringen *”intensifierat bekämpningen av terrorism och lagt fram en lång rad förslag syftande till att ge myndigheterna nya övervakningsmöjligheter”* (sid. 254).

Tomas Nilsson menar att Sverige efter mordet underordnat sig USA i utrikespolitiken *”och helt slutit upp på dess sida i det s.k. kriget mot terrorismen”* (sid. 254). Den nye Säpochefen Klas Bergenstrand som tillsattes några månader efter mordet, ville att buggning skulle bli tillåten, liksom teleavlyssning *”i förebyggande syfte utan att det fanns någon konkret brottsmisstanke”* (sid. 254). Från 1 oktober 2004 utökades polisens möjligheter att använda hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Polisen får använda s.k. överskottsinformation, som de fått vid teleavlyssning, för att utreda andra brott. Svensk polis kan från och med den 1 juli 2005 hjälpa utländsk polis med både hemlig telefonavlyssning och hemlig telekontroll inom Sveriges gränser. Från november 2005 har polisen fått utökade möjligheter att ta DNA-prov. Säpos personskyddsverksamhet har utökats. Långa fängelsestraff har utdömts för personer som åtalats för terrorism. En ny skärpt terroristlag har börjat gälla. Tomas Nilsson redogör ingående för dessa politiska förändringar, som alla skett efter mordet på Anna Lindh. Hade det funnits ett politiskt klimat i Sverige för dessa radikalt utökande kontrollinslag om Anna Lindh fått fortsätta leva?

I skrivande stund läser jag ett inlägg av Peter Wolodarski i DN.se där han frågar: *”Varför så tyst när staten trampar på tröskeln?”*² där han kritiserar tystnaden omkring kontrollsystemet i samband med NSA:s avlyssning efter Ed Snowdons visselblåsning.

¹ Gillberg, Jan (2003) *”Politics as usual”*, DSM 4-5/2003.

² <http://www.dn.se/ledare/signerat/peter-wolodarski-varfor-sa-tyst-nar-staten-trampar-pa-troskeln/>

Mordet

På kvällen den 10 september skulle Anna Lindh delta i en TV4-debatt om EMU. Någon³ instruerade henne att hon måste klä sig på ett visst sätt inför programmet. Eftersom hon upplevde att hon inte hade de kläder TV önskade, så bestämde hon och en väninna, Eva Franchell, att de skulle gå ut och handla. Bland annat skulle de besöka NK. Trots att Anna Lindh var utrikesminister och dessutom ”påläggskalv” för att efterträda Göran Persson som blivande statsminister, så hade hon inget personskydd från Säpo. Det hade dragits bort några månader före attentatet. Sista gången hon hade ordinarie livvaktsskydd var enligt Tomas Nilsson den 24 juni 2003.

Enligt vittnesuppgifter iaktogs en rad ”avvikande personer” inne på NK morddagen, något som Tomas Nilsson tolkar som att ”något var på gång”, något var planerat att hända den dagen. Författaren redogör för minut för minut, vittne för vittne, för vad som hände före, under och efter attacken på Anna Lindh. Jag kan inte låta bli att imponeras av människor som har denna förmåga, som har tålamod att gräva och fråga och undersöka så noggrant. De är genuina forskare. Jag är forskarutbildad och fil.dr. men har inte tålamodet att utöva denna typ av grävande forskning. Men tack vare Tomas Nilssons detaljerade beskrivning, som han baserar på förundersökningsprotokoll, utredningsprotokoll, vittnesförhållningsprotokoll och mycket mera, så har vi här en saklig faktagrund att utgå ifrån när det gäller att försöka förstå mordet på Anna Lindh. På 50 sidor bilagor redovisar författaren noggrant förhören om kepsen, om byxorna och om klädesplaggen på överkroppen. Det är så skickligt och noggrant gjort att jag drar slutsatsen att detta är modellen för hur en seriös och professionellt genomförd polisutredning borde gå till. Det har ju under senaste åren framförts massor med kritik mot hur polisens utredningar går till. Boken borde ingå i polisutbildningen. Jag är socionom och har undervisat blivande socionomer i cirka 25 år vid Örebro universitet, och har inte inblick i polisarbete. Däremot har jag inblick i bristande utredningsmetodik inom socialt arbete. Tomas Nilsson har mycket att lära ut.

Vem mördade Anna Lindh?

Den officiella versionen är att Mijailo Mijailovic är mördaren. Polisen hittade honom ganska snabbt, bland annat på grund av de kamerabilder som publicerades. Teknisk bevisning hittades genom en blodig kniv som attentatsmannen släppte i rulltrappan, en keps som upphittades i en papperskorg, med DNA från både Anna Lind och Mijailovic samt byxor som upphittades i skogen i närheten av Mijailovics hem, med spår av båda. Både kepsen, byxorna och kniven har fått egna kapitel med ingående analyser.

Nedan är de officiella bilderna på den s.k. NK-mannen, som kablades ut via massmedia och som enligt tipsare är Mijailo Mijailovic. Det är bara ett problem med dessa bilder. De stämmer inte med alla de vittnesuppgifter som kommit fram om hur den faktiske attentatsmannen såg ut. Han hade helt andra kläder och en helt annan typ av keps. När NK-mannen enligt kamerabilderna befann sig på ett plan, iaktogs attentatsmannen på ett annat plan enligt vittnen. Tomas Nilsson redovisar mycket övertygande för att Mijailovic omöjligt kan vara mördaren.

³ Gillberg, Jan (2004) ”Skräddarsydd måttbeställning”. Här diskuterar Gillberg det märkliga faktum att någon på TV skulle ha begärt att Anna Lindh måste vara klädd på ett speciellt sätt. Varför? Vem? ”Utan denna av någon på TV påfordrade shopping hade Anna Lindh inte blivit exponerad för något attentat,” skriver han i DSM 1/2004.

Foto: POLISEN 4

Trots alla oklarheter fälldes Mijailovic för mordet. Han erkände. Eftersom Mijailovic erkänt valde åklagaren att bara höra tre vittnen, trots att rätten borde varit väl medveten om fenomenet ”falska erkännanden”⁵. Ingen av dem som faktiskt varit med och sett, med undantag för väninnan Eva Franchell, var kallad som vittne. Ingen av dem som skulle ha kunnat berätta om hur attentatsmannen faktiskt såg ut och var klädd, var kallad. Domstolen verkade inte heller vara intresserad av motivet till mordet. Man nöjde sig med hypotesen ”ensam galning”. Mijailovic fick livstids fängelse.

Domen överklagades till hovrätten. Nu var det aktuellt att utreda Mijailovics psykiska hälsa. Skulle han klara fängelse, eller är rättspsykiatrisk vård mer relevant? Mijailovic själv ville gärna ha vård. Även nu erkände Mijailovic ”*på samma mekaniska sätt som han hade gjort den 6 januari*” (sid. 74).⁶ En märklig detalj är att Eva Franchell, Anna Lindhs väninna, som var med vid mordet, under rättegången i Svea hovrätt pekade ut Mijailovic som identisk med attentatsmannen. Det hade hon inte gjort i tingsrätten. I domsslutet i hovrätten blev straffet rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Domen överklagades till Högsta domstolen. Resultatet efter tre dagars rättegång bakom stängda dörrar blev livstids fängelse.

Bilden som nu förmedlades blev att en ”*ung man med psykiska problem vid tillfälligt besök på NK hört röster som sagt åt honom att attackera Anna Lindh*” (sid.76). Det är en bild som vunnit ”laga kraft” inte bara rättsligt, utan också i det allmänna folkmedvetandet, inklusive mitt – innan jag läste boken.

Mijailovic är oskyldig till mordet

Enligt Tomas Nilsson är Mijailovic oskyldig till mordet på Anna Lindh. Ingenting stämmer. Inte utseende, inte kläder, inte agerande, inte mordvapen. Kan sanningen vara att Mijailovic utsetts till syndabock för ett attentat av mycket större politiskt betydelse, än vad bilden av den ”ensamme galningen” ger? Kan mordet vara utsatt för en liknande mörkläggnings som drabbade mordet på Olof Palme?⁷ Tomas Nilsson beskriver i ett spännande avsnitt om hur man går till väga för att ”designera en syndabock” om man planerar ett attentat. Han menar att det vid professionellt organiserade attentat är vanligt att använda maffiaorganisationer för att

⁴ Bilden hämtad från <http://www.expressen.se/nyheter/nk-mannen-efterlyst-utomlands/>.

⁵ ”Falska erkännanden ställer till problem”,

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=406&artikel=5606555>

”Tryck under polisförhör ökar risken för falska erkännanden”,

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=415&artikel=5685765>

⁶ Om man Googlar på Mijailovics erkännande menar flera bloggare och hemsidor att han sannolikt var utsatt för ”teknisk påverkan”, s.k. Mind control, bland annat advokaten Henning Witte, <http://www.whitetv.se/anna-lindh-mordet/670.html>. Om man lyssnat på Jesse Ventura, http://sv.wikipedia.org/wiki/Jesse_Ventura, är det inget som överraskar längre, men blir däremot enormt skrämmande, se exempelvis http://www.youtube.com/watch?v=18PtOXrzDVE&feature=player_embedded#! Om tekniken används i USA, är det lätt att undra om den används också i Sverige?

⁷ Jag har läst och skrivit om mordet på Olof Palme i en annan text, som kommer att publiceras i DSM nr 6/2013 och 1/2014, samt läggas på min boksida, <http://www.piahellertz.com/Bocker.htm>.

”sätta upp en syndabock” (sid. 217). Mijailovic hade en nära relation till en mycket kriminell man ”Dule Savic”, som enligt Tomas Nilsson ”skall ha haft nära nog total makt över Mijailovic”(sid. 218). Och fortsätter ”De som ligger bakom mordet kan ha sett till att de har hållhakar på Mijailovic så att han inte vågar säga vad han vet.” (sid. 218)

Om nu Mijailovic är oskyldig, varför har han då erkänt och dessutom upprepat sitt erkännande nyligen? Tomas Nilssons bok är publicerad år 2009. En andra reviderad upplaga trycktes 2010. Efter att ha tigit i åtta år valde Mijailovic att den 28 augusti år 2011 gå ut i Expressen och berätta att ”Det är dags att sanningen kommer fram”.⁸ Här redogör han för hur han tänkte och vad han gjorde morddagen. Han menar att attacken var ”ett ögonblicks ingivelse.” Tomas Nilsson menar dock att mordet måste ha varit välplanerat och dessutom att en grupp personer var involverade. Det kan omöjligt ha genomförts av den ensamme ”galningen”. Men om Tomas Nilssons analyser och teorier stämmer, varför går Mijailovic ut med sin berättelse och bekännelse, två år efter Nilssons bok? Finns det något samband? Är Mijailovic rädd för att sanningen om hans oskuld ska komma fram? Är han säkrare i fängelset? Mijailovic säger i Expressenartikeln att han visserligen ”svamlade” för att få rättspsykiatrisk vård, men nu menar han att livstids fängelse var riktigt.

Avslutningsvis

Efter läsning av Tomas Nilssons bok hade jag till 100 % köpt hans analyser och teorier. Det är ett gediget arbete. Han bygger upp sin redogörelse med mycket noggrann redovisning av fakta som underbyggs med trovärdiga referenser. Och jag är övertygad om att hans argumentation håller. Därför får jag problem med ”bekännelsen” i Expressen. Jag mailar till Tomas Nilsson eftersom han gett sin mailadress i boken. Han är också undrande till Mijailovics motiv för att ”erkänna” eftersom han är övertygad om Mijailovics oskuld. Vi enas om att han kanske inrättat sig i fängelset och att han nu har sin försörjning för resten av livet och inte behöver leva ute i en otrygg värld, där han kanske blir hotad och till och med riskerar livet. Kanske skulle sanningen om mordet på Anna Lindh bli så omskakande för Sverige, att det är lika bra att sanningen tills vidare mörkläggs. Vad vet jag?

Rekommenderar jag boken?

Jag rekommenderar verkligen boken av flera skäl. Dels tycker jag att man bör ifrågasätta den officiella versionen med Mijailovic som mördaren av flera orsaker. Den versionen förklarar inte anomalierna under morddagen. Inte heller vad som hände sen, med de politiska och kontroversiella förändringar som mordet lade grunden till, d.v.s. det markant ökade kontrollsamhället. Dels behöver vi bli mer kritiska till officiella ”sanningar”. Bara under det senaste året har jag fått mig ordentliga tankeställare genom att ha läst ett antal böcker.⁹ Tändstickskungen Ivar Kreugers ”själv mord” har visat sig vara ett mord, som fortfarande är mörklagt och olöst. Mordet på Olof Palme saknar fortfarande en gärningsman och utredningarna har varit katastrofala, med starka inslag av mörkläggning och lögn. Estonia-katastrofen, som med största sannolikhet verkar vara ett massmord och inte en olycklig olycka, har utretts mycket bristfälligt och fortsätter att mörkläggas. Rättskandalen ”Thomas Quick” är helt osannolik. Det går ganska många mördare fria av olika anledningar. Är det bara dåligt polisarbete? Eller kan det handla om medveten mörkläggning?

Terroristhotet har skapat en hysteri som verkar motivera vilka insatser som helst. Visserligen var det inte en ”terrorist” som attackerade Anna Lindh, men i Tomas Nilssons berättelse finns en bakgrundshistoria där en misstänkt ”terrorist” med ”dampistol” är inblandad, historien om den svenska muslimen Kerim Chatty som skulle flyga till London.

⁸ ”Mijailovic talar ut: Det är dags att sanningen kommer fram”, 28 augusti 2011,

<http://www.expressen.se/nyheter/expressen-avslojar/mijailovic-talar-ut-det-ar-dags-att-sanningen-kommer-fram/>

⁹ Sammanfattningar/recensioner ligger på min boksida, <http://www.piahellertz.com/Bocker.htm>.

Bara den berättelsen är värd läsningen av boken.

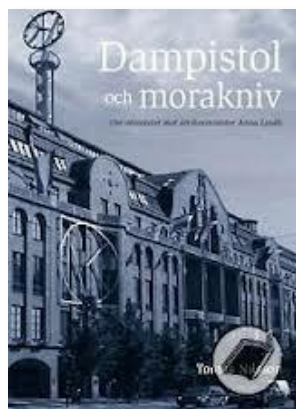
Många – med mig – var säkert tacksamma för att det fanns kameror som kunde avslöja Anna Lindhs mördare, liksom andra förövare. Vad skulle TV3-programmet *Efterlyst* vara utan kamerabilder? Kameraövervakningen har ökat drastiskt det senaste årtiondet.¹⁰ Kritiken mot ”storebrorssamhället” är svagare. Med den nya lagen från 1 juli i år väntas den öka ännu mer eftersom det inte krävs tillstånd för att få övervaka butiker, parkeringshus och tunnelbanan. ”*Det drabbar ju inte mig, jag har inte gjort något ont*” är ingen ovanlig kommentar. Men hur vet vi det? George Orwells roman *1984* och den osynlige diktatorn ”Storebror” ger en skrämmande framtidsvision om vad som kan hända om vi inte är vaksamma och kritiska och gör motstånd, sätter ner foten och säger ”*NEJ, nu vill vi inte vara med längre*”. Kan det till och med vara så att vissa attentat begås för att få till stånd ett ”storebrorssamhälle”? Jag citerar Tomas Nilsson:

”Under slutet av 2005 och i början av 2006 kulminerade ansträngarna att skapa nya övervakningsmöjligheter när det nästan dagligen las fram nya förslag som skulle ge myndigheterna nya befogenheter i kampen mot brottslighet. Den dåvarande justitieministern Thomas Bodström anklagades för att vilja skapa en svensk motsvarighet till den östtyska statssäkerhetstjänsten. Uttrycket ’Bodströmsamhället’ myntades för att karakterisera det samhälle som skulle bli konsekvensen om alla förslagen genomfördes.” (sid. 258)

Läsningen är stundtals enormt spännande och man undrar som läsare hela tiden över vart författaren vill komma, vilka slutsatser han kommer att dra. Några kapitel är mer spännande än andra, exempelvis kapitel 12 där Tomas Nilsson beskriver hur attentat kan planeras och genomföras, hur en spanings- och täckorganisation skapas. Eller kapitel 15 där författaren går igenom ”*Politiken efter mordet*”. Det är verkligen tänkvärt, informativt och skrämmande. I kapitel 16 berättar författaren om det han tror är det verkliga motivet bakom mordet och i det sista kapitlet ”avslöjar” han de ”verkliga förövarna”. Men det tänker jag inte avslöja här. Det skulle förta spänningen för er som vill läsa.

Om författaren

Tomas Nilsson har en sakkunskap som är utöver ”den vanliga människans” så jag undrar naturligtvis över vem han är? På baksidan presenteras han kort. Han har tidigare arbetet med IT inom den svenska bankvärlden och är född 1953. Jag Googlar men hittar inga svar. Hur har han utvecklat denna djupa sakkunskap om hur polisen och Säpo arbetar, hur attentat planeras och genomförs? Men jag får nöja mig med att inte veta. Författaren har gjort ett fantastiskt arbete och jag hoppas hitta recensioner om boken och debatter om Tomas Nilssons argument i massmedia och framförallt att den blir läst.

Boken är på 370 sidor och kostar
241 kr på Bokus

¹⁰ <http://www.dn.se/nyheter/sverige/kameraovervakning-vanligare-med-ny-lag/>